

Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og kulturbygg
2017- 2020
TANA KOMMUNE

Vedtatt 15.12.2016

INNHold

1 Innledning 3

1.1 *Bakgrunn 3*

1.2 *Planprosessen 4*

2 Analyse av behov 5

2.1 *Folketall 5*

2.2 *Lag/ foreninger 5*

2.3 *Undersøkelser om barn og unge- fysisk aktivitet 6*

2.4 *Undersøkelser om ungdoms friluftslivsvaner i Finnmark 8*

2.5 *Behov for idrettsanlegg 9*

3 Føringer for planarbeidet 11

3.1 *Nasjonale og regionale føringer 11*

3.2 *Folkehelse 11*

3.3 *Fylkeskommunale føringer 12*

3.3.1 *Fysisk aktivitet og idrett 12*

4 Kommunale føringer 13

4.1 *Kommuneplanens samfunnsdel 13*

5 Målsetting og økonomi 15

5.1 *Formål 15*

5.2 *Økonomi 16*

6 Resultatvurdering av forrige plan 17

6.1 *Fysisk aktivitet 17*

6.2 *Anleggsutbygging 17*

6.3 *Endringer i Handlingsprogrammet fra gjeldende plan, vedtatt 30.10.2011 20*

7 Handlingsprogram for fysisk aktivitet, kommunale tiltak 2017 22

8 Prioriteringer for bygging av anlegg, friluftsliv og kulturbygg 24

8.1 *Prioritert liste 24*

8.1.1 *Ordinære anlegg- nyanlegg og rehabiliteringer 24*

8.1.2 *Nærmiljøanlegg 26*

8.2 *Uprioriterte anlegg 27*

8.2.1 Ordinære anlegg 27

8.2.2 Nærmiljøanlegg 27

8.3 *Kulturbygg* 28

Kilder 29

Vedlegg 1: Innsendte innspill til kommunedelplanen for idrett, fysisk aktivitet og kulturbygg 2017- 2020 30

Vedlegg 2: Vedtak, Kommunestyret- 15.12.2016 33

1 INNLEDNING

1.1 BAKGRUNN

Kulturdepartementet (KUD) har satt et krav om at alle anlegg for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv som det søkes spillemidler til må være innarbeidet i en kommunal plan. Det er ingen formelle krav til utforming av planen, men planen må følge plan- og bygningslovens bestemmelser. Planen skal være et styringsverktøy for politikere og administrasjonen for å få til en helhetlig strategi for utbygging og tilrettelegging av anlegg for idrett og fysisk aktivitet. KUD presiserer at finansiering og bygging av idrettsanlegg i hovedsak er kommunens ansvar, og at statens tilskudd kun er en toppfinansiering.

Kommunedelplanen har en kortsiktig og en langsiktig del:

Den kortsiktige delen- handlingsprogrammet, har et tidsperspektiv på 1 år. Innholdet skal ha en prioritert liste over idretts- og friluftsanleggene som skal rehabiliteres/ og eller bygges. Denne delen skal rulleres hvert år i forbindelse med budsjettbehandlingen i kommunen.

Den langsiktige delen har et tidsperspektiv på 4 år og omhandler den overordnede målsetting og utvikling. Revidering bør gjennomføres en gang i hver planperiode.

Som i kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og kulturbygg i Tana kommune 2013-2016 er kulturbygg også inkludert i denne planen.

Folkehelse er et satsingsområde for regjeringen. Helsedirektoratet har utarbeidet nasjonale anbefalinger for fysisk aktivitet, stillesitting og kosthold for barn, ungdom og voksne. Siste versjon ble utgitt i 2014 der de først og fremst belyser viktigheten med fysisk aktivitet, kosthold og konsekvenser ved stillesitting:

«Regelmessig fysisk aktivitet er nødvendig for normal vekst og utvikling og god helse blant barn og unge. Fysisk aktivitet har positiv effekt på psykisk helse, konsentrasjon og læring. Aktivitetene bør tilpasses barnas utviklingsnivå, være lystbetonte og legge grunnlag for livslang bevegelsesglede. Tiden i ro bør begrenses» (Helsedirektoratet, 2014, s. 1).

For at kommunen skal være attraktiv og fremtidsrettet, er det viktig å tilrettelegge for trivsel og gode levevilkår. Et av disse virkemidlene er å kunne tilby Tanas befolkning et variert og bredt spekter av ulike aktivitets- og treningstilbud.

1.2 PLANPROSESSEN

Det innledende arbeidet startet opp i februar 2016 med å utarbeide et planprogram. Planprogrammet inneholdt blant annet formålet med planarbeidet, planprosessen og opplegg for medvirkning. Planprogrammet ble vedtatt av *hovedutvalget for omsorg, oppvekst og kultur* den 16. februar 2016 og planen ble sendt på høring med seks ukers høringsfrist, og ble annonsert på kommunens hjemmesider og i aviser. Høringsuttalelsene ble tatt til orientering i forbindelse med utarbeidelsen av denne planen. For å sikre medvirkning ble lag og foreninger invitert til et møte på rådhuset 27. juni 2016. Endelig frist for innspill til planforslaget ble satt til starten av juli 2016. Kommunedelplanen for 2017- 2020 bygger på tidligere plan, politiske vedtak, innspill og tilbakemeldinger som er kommet inn underveis i prosessen. Planutkastet ble utarbeidet og behandlet i møte med *hovedutvalget for omsorg, oppvekst og kultur* 06.09.16, og det ble vedtatt å sende planutkastet på høring med høringsfrist den 19.10.16. Den endelig planen ble vedtatt i kommunestyret 15.12.16 og kommunestyrets vedtak om denne planen følger av vedlegg 2.

2 ANALYSE AV BEHOV

2.1 FOLKETALL

Tana kommune er en langstrakt kommune, og har et totalt areal på 4 051, 35 km².

Befolkningen i kommunen bor sprett, og det er lange avstander.

Inn- og utflyttingstallene fra 2015 til 2016 viser at det var en befolkningsvekst på 0,4 %.

Befolkningen er de siste årene blitt mer sentralisert og konsentrert i området Tana bru, Østre-Seida og Skiippagurra.

Folkemengde 1. januar og endringer i kalenderåret, etter region, tid og statistikkvariabel

	2012	2013	2014	2015	2016
	Folkemengde	Folkemengde	Folkemengde	Folkemengde	Folkemengde
Tana	2896	2900	2883	2909	2922

Kilde: SSB.

De senere årene har kommunen hatt en økning i antall tilflyttere. Tana kommune har en utfordring i forhold til å inkludere og sysselsette tilflytterne i kommunen. Et sentralt fokus er å introdusere dem for kommunens aktivitetstilbud, og tilrettelegge for deltagelse. Mange av tilflytterne er allerede godt kjent med aktivitetstilbudene, og flere deltar regelmessig på de ulike aktivitetene. Det er viktig å fortsette det gode holdningsarbeidet og gjøre en innsats for at alle tilflyttere skal få et tilbud om å delta i fysisk aktivitet.

Målinger av helsetilstanden hos Tanas befolkning viser at vi kommer dårligere ut enn landsgjennomsnittet på flere livsstilsrelaterte sykdommer. Videre viser det at den gjennomsnittlige levealderen blant menn i Tana kommune er lavere (73,3 år) sammenlignet med resten av landet (77,5 år) (hentet fra ssb.no).

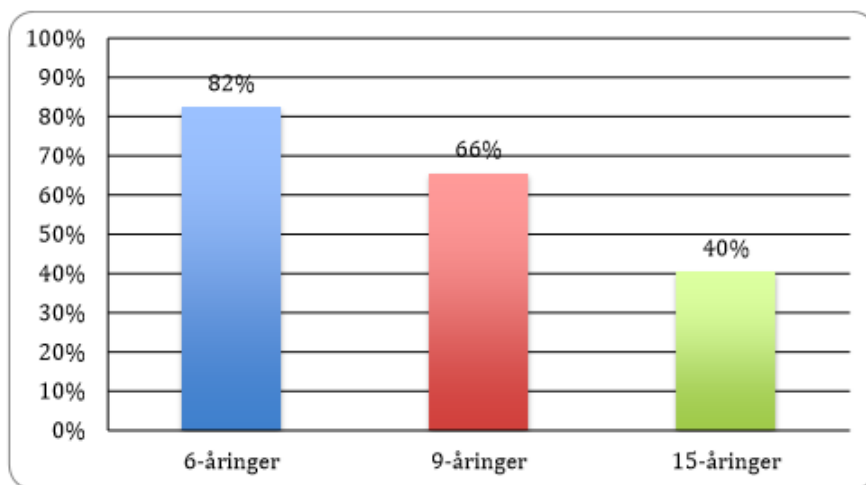
2.2 LAG/ FORENINGER

Idrettslagene gjør en meget viktig jobb i forhold til å gi tilbud om aktiviteter som fremmer fysisk aktivitet, spesielt til barn/unge. Vi har for tiden ca 20 aktive idrettslag-/foreninger i Tana innenfor følgende idrettsgrener: fotball, skiskyting, sykling og ridning i tillegg til flere typer hallidretter som bryting, volleyball, innebandy med mer.

2.3 UNDERSØKELSER OM BARN OG UNGE- FYSISK AKTIVITET

En prosjektgruppe fra Norges idrettshøgskole utførte i 2011 en kartlegging av fysisk aktivitet blant barn og unge på oppdrag fra Helsedirektoratet. Undersøkelsen ble utført på totalt 3538 barn og unge ved 103 skoler i hele landet. Ved hjelp av objektiv målemetodikk var hensikten med undersøkelsen å kartlegge fysisk aktivitetsvaner for 6-, 9- og 15 åringer i Norge. Barn og ungdom anbefales å være i aktivitet minst 60 minutter hver dag. Aktiviteten bør ha både moderat og høy intensitet. Undersøkelsen viste at blant 6- åringene tilfredsstiller 87% av jentene og 95, 7% av guttene anbefalingene for fysisk aktivitet. Andelen som tilfredsstiller anbefalingene synker i midlertidig med økende alder. I alle aldersgruppene er det jenter som kommer dårligst ut i forhold til anbefalingene om daglig aktivitetsnivå. Undersøkelsen viste at 6- åringene var inaktive i om lag 6,5 timer per dag (søvn i løpet av natten er ikke medregnet i inaktiv tid). Jenter er gjennomgående mest inaktive. Inaktiv tid øker i snitt med 16, 7 min per år fra 6 års alder, i tillegg til at tiden i aktivitet minker i intensitet (Helsedirektoratet, 2012).

I 2015 ble den samme undersøkelsen utført blant 6-, 9- og 15- åringer i samiske majoritetskommuner. Undersøkelsen ble gjennomført i fire samiske majoritetskommuner, deriblant Tana. Resultatene bekrefter i denne studien at barn og unges aktivitetsnivå synker i takt med økt alder. 82% av 6- åringene tilfredsstiller Helsedirektoratets krav om minimum 60 minutter moderat fysisk aktivitet mens kun 40% av 15- åringene tilfredsstiller kravet (figur 1). Jenter er også klart mindre aktive enn gutter.

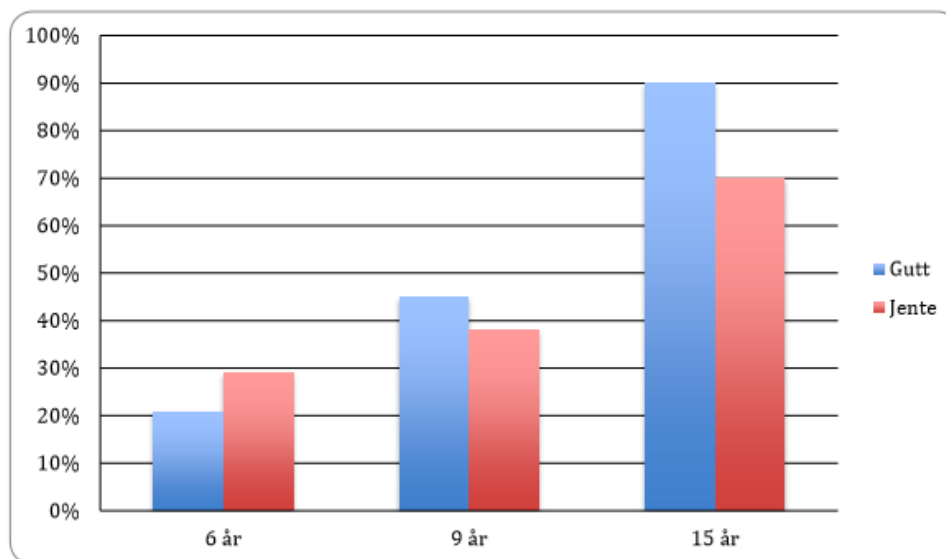

Figur 1: Andel som tilfredsstill Helsedir. anbefalinger om fysisk aktivitet fordelt på alder. Hentet fra Bøthun, 2015

I studien ble det og sett på om aktivitetsnivået er ulikt i ukedagene sammenlignet med helgene. Resultatene viste at alle aldersgruppene akkumulerte flere minutters fysisk aktivitet i ukedagene enn i helgene. 6-åringene er innenfor helsedirektoratets krav både i ukedagene og helgene, 9-åringene er det i ukedagene, men ikke i helgene. 15-åringene tilfredsstill ikke kravene verken i ukedagene eller i helgene. Bøthun (2015) poengterer i studien at en viktig forskjell mellom ukedag og helg er at i helgen har de valgfrihet til å styre sitt eget aktivitetsnivå i større grad, siden de ikke er på skolen. Målingene viste likevel at deltagerne i undersøkelsen ikke valgte å bruke helgen til å være mer fysisk aktive.

Studien tok for seg barn og unges tidsbruk foran skjerm (telefon, nettbrett, TV, PC og lignende). Resultatene viste en klar sammenheng mellom alder og tid som ble brukt foran skjerm (figur 2). Hos 15-åringene brukte 70% av jentene og 90% av guttene 2 timer eller mer til ulke skjermaktiviteter per dag. Det ble videre sett en klar sammenheng mellom skjermtid og tilfredstillelse av anbefalingen for fysisk aktivitet. Et flertall av de som rapporterte at de brukte mindre tid på skjermbruk tilfredsstill kravene om daglig fysisk aktivitet.

Studien tar videre for seg hvor mange av deltagerne som er medlem i et idrettslag. Det ble sett at antallet som var medlem i et idrettslag hadde sammenheng med deltagerens alder. Det var flest 9-åringene som var medlem i idrettslag, mens det var færrest 15-åringene.

Figur 2: Andel som rapporterer at de bruker to timer eller mer på skjermaktiviteter utenom skoletid, fordelt på kjønn og alder. Hentet fra Bøthun, 2015

I Tana tilfredsstilte 62,5% av deltagerne anbefalingene om fysisk aktivitet (Bøthun 2015).

Studien til helsedirektoratet (2012) og studien til Bøthun (2015) viser interessante funn. Det er klart at frafall i idretten, og at barn- og unge blir mindre aktive med økt alder er et problem på landsbasis så vel som lokalt. Det er skremmende å se at inaktiv tid øker i snitt med over 16 minutter fra fylte 6- år, og at kun 40% av 15- åringene i de fire majoritetskommunene tilfredsstiller anbefalingene om 60- minutters fysisk aktivitet. Barn- og unge er generelt mindre aktive i helgene enn i ukedagene. I ukedagene kan skolen bidra til barn og unges aktivitetsnivå, mens i helgene er det opp til dem selv. En kan anta at foreldre spiller en sentral rolle i barn og unges aktivitetsnivå i helgene. Frafall i organisert idrett er også et problem som oppstår parallelt med alder. En mulig faktor til frafall kan være at idretten spisser seg inn, og aktiviteten går fra "lek til konkurranse. Interessen for skjermaktiviteter inntreffer med økt alder, og kan trolig sees på som en erstatning for fysisk aktivitet.

2.4 UNDERSØKELSER OM UNGDOMS FRILUFTSLIVSVANER I FINNMARK

Det er gjort flere undersøkelser om ungdommens bruk av naturen, og deres utøvelse av friluftslivsaktiviteter. Studien til Lorentsen (2015) tar for seg betydningen av kjønn og etnisitet i forhold til deltagelsen på ulike fritidsarenaer. Det ble sett på ulikheter mellom

borte- og hjemmeboende ungdom i videregående skole, og det ble skilt mellom etnisk samiske- og norske ungdommer. Studien viser at borteboere bruker mer tid på skjermaktiviteter enn de som bor hjemme. Samiske gutter utøver større deltagelse i tradisjonelle friluftslivsaktiviteter enn norske gutter. De som bor hjemme, og de som bor borte deltar i samme grad på høstingsaktivitetene, men etnisitet er avgjørende for deltagelsen. Samiske ungdom deltar i større grad enn alle de norske på alle typer høstingsaktiviteter.

I en kartlegging av friluftsliv og snøscooterkjøring blant ungdom i Finnmark (Johnsen 2015) viser resultatene at en stor andel av ungdommen deltar på friluftslivs- og/ eller snøscooteraktiviteter. Johnsen (2015) mener dette kan være et resultat av et iboende behov for naturkontakt, sosialisering fra ulike miljøer og snøscooterpolitikken. Dataene viser at de som eier en snøscooter er de som bruker fjellet, skogen og marka mest til friluftaktiviteter. Det ble videre sett at det er også stor interesse for de tradisjonelle turaktivitetene. Fottur og skitur er mest populært, og den fallende deltagertendensen på landsbasis for disse aktivitetene på begynnelsen av 2000 tallet har ikke slått til i Finnmark. Som i studien til Lorentsen (2015) ble det også i denne undersøkelsen sett at interessen for høstingsaktiviteter er i større i Finnmark enn for resten av landet. Aktiviteter som hundekjøring, kano og kajakkpadling og klatring er ikke like populært som en kunne tro, mens kiting på vann og på land er en aktivitet med økende popularitet.

2.5 BEHOV FOR IDRETTSANLEGG

Målet til statens anleggspolitikk, gjennom spillemiddelordningen, er å bidra til at anleggsmassen samlet gir grunnlag for variert aktivitet over hele landet. Det skal bygges anlegg for idrettens behov for konkurranseanlegg, samtidig som det er viktig å legge til rette for lavterskeltilbud og egenorganisert aktivitet.

Tana har mye natur og gode muligheter for å drive friluftsliv. Det finnes lysløyper, skiløyper, områder for terrengsykling, vannområder for kajakk/ kanopadling med mer. I tillegg har kommunen et statlig sikret friluftsområde, og i tillegg flere spesielle kulturminnelokaliteter. Kommunen er avhengig av god innsats og samarbeid fra lokale idretts – og bygdelag for å opprettholde et godt tilbud, som for eksempel oppkjøring og merking av løyper.

Friluftslivsaktiviteter er et lavterskeltilbud, og naturen og utmarka er noe alle kan bruke. Enkle turer til fots krever ikke mye utstyr og økonomi. Ved siden av at friluftslivet er en bra arena for å være fysisk aktiv, gir friluftslivet også mye mer. Man får gode opplevelser og muligheten til å nyte roen fra naturen. Tana har store naturområder, og på kort tid kan en komme seg langt til fjells. Allikevel er det viktig å sikre tilrettelagt turstier i nærhet til bygdene. I Tana er interessen for friluftsliv god. Med bakgrunn i samisk tradisjon har naturen stor betydning for befolkningen. Det er derfor et ønske å ivareta og videreutvikle de eksisterende tilbudene som arrangeres i regi av Tana Frisklivssentral kalt "til topps i Tana" og "Perletur" som er igangsatt gjennom Finnmark Friluftsråd. Perleturer er et lavterskeltilbud som skal bidra til å få folk ut på tur i Tana og i resten av Finnmark. Dette er to trimtilbud som har vært suksessfulle, og vil bli videreført.

Undersøkelser viser at barn- og unges aktivitetsnivå i skolehverdagen er høyere enn på fritiden. Derfor er det viktig å arbeide videre for å medvirke til mer fysisk aktivitet i barnehager og på skoler. I prioriteringen av nærmiljøanlegg er det flere anlegg som er foreslått i tilknytning til skolene i kommunen.

Det skal i kommende planperiode bygges ny svømmehall i Tana kommune. Dette er et anlegg som er viktig for kommunens innbyggere. Anlegget kan brukes til skoleundervisning, trening for funksjonshemmede, eldre og i tillegg gir det mulighet for organisert og uorganisert trening.

Tana hestesportsklubb har fått ny ridehall. Det er allikevel behov for minst en utendørs ridebane i tilknytting til ridehallen for å kunne arrangere konkurranser. Tana videregående skole har også behov for rehabilitering av skolens ridebaner for å ha godkjente konkurransekrav.

Planutkastet har vært til behandling hos *eldrerådet* (ELD) og *rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne* (RFF). RFF ønsker at alpinbakken i Tana bru skal inkluderes i planen. I tillegg er det et ønske å etablere fiskeplass tilrettelagt for funksjonshemmede ved Sieiddáguoika friluftsområde (fiskestanga). ELD ønsker gatelys på snarveien fra 1. ringen til Maskevarreveien slik at flest mulig kan benytte seg av stiene. Videre ønsker

ELD at kommunen bør tilrettelegge flere turstier med klopping, små bruer over bekker osv.

I prioriteringen av anlegg er det gjort et forsøk på ta hensyn til både politikernes og befolkningens ønsker.

3 FØRINGER FOR PLANARBEIDET

3.1 NASJONALE OG REGIONALE FØRINGER

Både innenfor fysisk aktivitet og idrett er det nasjonale forventninger om kommunal innsats. Fra nasjonale forventninger til kommunal planlegging har vi plukket ut følgende stikkord:

- Legge til rette for aktiv livsstil med fysisk aktivitet og økt friluftsliv for hele befolkningen
- Styrke faktorer som bidrar positivt til folkehelsen
- Utjevne sosiale helseforskjeller
- Fremme helse, livskvalitet og oppvekstmiljø for den samiske befolkningen
- Universell utforming

(Kilde: regjeringen.no)

Statlig idrettsanleggspolitikk har som mål å bidra til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet slik at flest mulig kan være aktive. Statens viktigste målgrupper er barn fra 6-12 år og ungdom fra 13-19 år, funksjonshemmede og fysisk inaktive. Spillemidler til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet med stort brukerpotensial, samt nærmiljøanlegg, er sentrale virkemidler for å innfri de statlige målene. Alle anlegg som mottar spillemidler må oppfylle kravene til tilgjengelighet/universell utforming (Kulturdepartementet, 2016).

3.2 FOLKEHELSE

I Loven om folkehelsearbeid (folkehelseloven) av 1. januar 2012 er kommunalt, fylkeskommunalt og statlig folkehelsearbeid samlet i én lov. Kommunen har med dette et helhetlig ansvar for folkehelse.

Formålet med Folkehelseloven er å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder utjevner sosiale helseforskjeller. Folkehelseloven skal sikre at kommuner, fylkeskommuner og statlige helsemyndigheter setter i verk tiltak og samordner sin virksomhet i folkehelsearbeidet på en forsvarlig måte. Folkehelsearbeidet skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge sykdom.

3.3 FYLKESKOMMUNALE FØRINGER

3.3.1 FYSISK AKTIVITET OG IDRETT

Det er inngått et partnerskap mellom Finnmark fylkeskommune og Tana kommune om folkehelsearbeid. Gjennom partnerskapet åpnes det muligheter for tilskuddsordninger knyttet til helsefremmende tiltak i kommunen.

Eksempel på strategier:

- Idrettsaktiviteter skal være tilgjengelig for alle
- Tilrettelegging av anlegg og arenaer for idrett er viktig, på samme måte som tilrettelegging for aktiviteter i naturen
- Stimulere idrettslag og klubber til å styrke breddeidretten og utvikle toppidrettsutøvere
- Bidra til økt bolyst og attraksjonsverdi i kommunen
- Legge til rette for samiske idrettsaktiviteter

Kilde: Regionale kulturstrategier for Finnmark 2015- 2020.

4 KOMMUNALE FØRINGER

4.1 KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

Kommuneplanens samfunnsdel 2012- 2023 vedtatt 21.06.2012, er kommunens øverste plan- og styringsdokument og planen gir retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal gjennomføres. Kommuneplanens samfunnsdel har blitt til gjennom bred medvirkning fra kommunens innbyggere, lag og foreninger, administrasjon og fra politisk hold. Hovedmålet for idrett og kultur i kommuneplanens samfunnsdel er å *«videreutvikle kommunen gjennom en bevisst satsing på idrett og kultur som gjenspeiler det flerkulturelle samfunnet vi lever i, og som gir hver enkelt mulighet til opplevelser og utfoldelse. Kommunens utøvere skal bli gode ambassadører for kommunen»*.

Videre i kommuneplanens samfunnsdel er det nedfelt et delmål om idrett- og fysisk aktivitet i kommunen *«alle skal ha mulighet til å drive idrett og fysisk aktivitet ut fra egne forutsetninger»*.

Aktuelle strategier i kommuneplanens samfunnsdel:

- Fysisk aktivitet
 - Tana kommune skal motivere til lokal aktivitet hos frivillige lag og foreninger med ulike virkemidler.
 - Tana kommune skal medvirke til at barn og ungdom motiveres til uteaktiviteter fremfor passive inneaktiviteter.
 - Tana kommune skal medvirke til at det finnes lavterskeltilbud for hele befolkningen med spesielt fokus på inaktive grupper.
 - Tana kommune skal arbeide på tvers av sektorene for å fremme fysisk aktivitet og god helse.
 - Barnehagene og skolene skal øke sin utetid og stimulere barna til variert fysisk aktivitet hele året.
 - Tana kommune skal medvirke til at funksjonshemmede får variert tilbud innen fysisk aktivitet.

- Anleggsbygging
 - **Trening og konkurranse.** Tana kommune skal tilrettelegge for idrettsutfoldelse – både i bredden og på toppen – som helsefremmende, trivselsskapende og forebyggende element.
 - **Gode oppvekstsvilkår for barn og unge.** I skolekretsene skal det sikres arealer til anlegg for lek, idrett og friluftsliv som utfordrer barn og unges kreativitet. Det skal tas hensyn til trafiksikkerhet, tilgjengelighet (også for funksjonshemmede), forurensing og støy. Arealene skal ha en solrik beliggenhet, være skjermet mot vind og være opplyst i den mørke årstiden.
 - **Uteområder ved skoler og barnehager.** Uteområder ved skoler og barnehager skal være tilrettelagt for variert fysisk aktivitet og læring tilpasset årstidene. Ellers gjelder de samme momentene som i pkt 2.
 - **Gi gode forhold for funksjonshemmede.** Alle idrettsanlegg og nærmiljøanlegg, som blir finansiert av spillemidlene skal være tilgjengelige for funksjonshemmede. Ved planlegging av lekeplasser må også prinsippet om universell utforming følges. Funksjonshemmede skal gis gode og varierte muligheter for friluftsliv.
 - **Allsidig friluftsliv og rik mulighet til rekreasjon.** Tilrettelegging for friluftsliv skal stimulere til et enkelt og lite ressurskrevende friluftsliv.
 - **Variert og trafikktrygt turvei-/løypenett.** Turveier, -stier og -løyper skal utgjøre et sammenhengende nett hvor natur- og kulturverdiene er viktige element. Nettet bør, sammen med gang-/sykkelveinettet, gi god og trafikktrygg adkomst til utmark, sjø og vassdrag og binde sammen boligområder med idrettsanlegg, skoler og barnehager.
 - **Miljøtilpasset anlegg.** Ved bygging av anlegg og tilrettelegging av områder for idrett og friluftsliv skal det legges vekt på klimatilpassing, landskapsvern, kulturlandskap, lokal byggeskikk, ENØK og andre miljømessige og estetiske forhold ved anlegget.

5 MÅLSETTING OG ØKONOMI

5.1 FORMÅL

Kommunedelplanen for idrett, fysisk aktivitet og kulturbygg 2017- 2020 avløser gjeldende kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og kulturbygg i Tana kommune 2013- 2016.

Kommunedelplanen er et strategisk plandokument som skal ligge til grunn for videre planlegging av anlegg og tiltak for idrett-, friluftsliv og kulturbygg og prioritering av tiltak i planperioden. Planen skal synliggjøre og samordne kommunens innsats for å tilrettelegge for fysisk aktivitet.

Planen skal bidra til:

- Gjennomføre en plan- og målstyrt utbygging av anlegg og tilrettelegging for idrett og friluftsliv som vil sikre et bredt og helsefremmende tilbud.
- Anleggsbygging som ivaretar kjønnsperspektivet.
- Geografisk spredning av anlegg for å sikre tilbud i bygdene
- Fokus på lavterskeltilbud.
- Å følge opp behovet for arealer og anlegg ut fra rikspolitiske retningslinjer for barn og unge.

Målgruppe

- Barn (6- 12 år)
- Ungdom (13-19 år)
- Inaktive
- Funksjonshemmede
- Tilflyttere
- Lag og foreninger

Fysisk aktivitet

Hovedmålet for fysisk aktivitet er å øke aktivitetsnivået blant befolkningen i Tana gjennom en tilrettelegging av helsefremmende aktivitetstilbud for alle befolkningsgrupper.

Utbygging av anlegg for idrett og friluftsliv

Hovedmålet for anleggsutbyggingen er å skape et variert tilbud av idretts- og friluftslivsanlegg for å kunne utøve fysisk aktivitet i hele kommunen, både sommer og vinter.

5.2 ØKONOMI

Tana kommune har ikke egne retningslinjer for kommunalt tilskudd til lag/ foreninger som bygger idrettsanlegg. Tana kommune har valgt å behandle enkeltsaker individuelt, og har vært positivt innstilt til samtlige saker.

6 RESULTATVURDERING AV FORRIGE PLAN

6.1 FYSISK AKTIVITET

Delmål for fysisk aktivitet var som følgende:

1. arbeide for at ungdom velger å være fysisk aktive
2. arbeide for lavterskel tilbud til jenter og kvinner
3. medvirke til økt fysisk aktivitet i barnehagene og i skolene
4. medvirke til at funksjonshemmede får varierte tilbud innen fysisk aktivitet
5. arbeide på tvers av sektorene for å fremme fysisk aktivitet og god helse

Flere idrettstilbud i kommunen har trolig bidratt til at ungdom velger å være mer fysisk aktive, og dessuten har jenter og kvinner i kommunen fått et bredere idrettstilbud. Men det er vanskelig å dokumentere effekten av et økt idrettstilbud.

Frisklivssentralen i Tana har fått positiv omtale for sine "til topps i Tana" konkurranser. Både sommer og vinter er deltagerne aktive til å sanke poeng på fjelltoppene i kommunen og det er et stort engasjement rundt konseptet.

6.2 ANLEGGsutbygging

Delmål for anleggsbygging var som følgende:

1. Allsidig friluftsliv og fysisk aktivitet
2. Anlegg som ivaretar egentrening og trimaktivitet i folkehelseperspektiv
3. Trenings- og konkurranseanlegg, anlegg som ivaretar idrettsutfoldelse
4. Uteområder ved barnehager og skoler får tilstrekkelig med arealer til anlegg for lek, idrett og friluftsliv som utfordrer barn og unges kreativitet
5. Anlegg som tar høyde for funksjonshemmede, funksjonshemmede skal ha gode og varierte anlegg til å kunne drive idrett innen ulike grener

Tana har satset på anleggsbygging i siste planperiode. De nye anleggene har bidratt til et bredere utvalg trenings- og konkurranseanlegg, i tillegg til at idrettstilbudet til mennesker med nedsatte funksjonsevner har blitt utvidet. Flere av anleggene kan benyttes til egentrening- som er et positivt folkehelsetiltak i Tana kommune.

Tana kommune, kunstgressbane - 2025002403

Tana kommune er anleggseier.

Kunstgressbanen er tatt i bruk, og er et viktig bidrag til fotballidretten i Tana.

Anlegget hadde et kostnadsoverslag på kr 8 650 000. Anlegget ble tildelt kr 800 000 (2014) og kr 2 325 000 (2015) gjennom spillemiddelordningen.

Tana skiskytterlag, løypetrase stadion - 2025002404

Den første rulleski- og rullestolløypen i Finnmark. Anlegget eies og ble bygd av Tana skiskytterlag. Tana skiskytterlag har valgt å opparbeide parallell løype i de områder hvor stigningen er bratt i forhold til rullestolbrukere. En god løsning, og godt tilpasset brukere med bevegelseshemming. Anlegget hadde et kostnadsoverslag på kr 2 217 516. Anlegget ble tildelt kr 875 000 (2014) gjennom spillemiddelordningen.

Tana skiskytterlag, rulleski – og rullestolløype i terreng - 2025002405

Se pkt over for.

Anlegget hadde et kostnadsoverslag på kr 2 815 500. Anlegget ble tildelt kr 875 000 (2016) gjennom spillemiddelordningen.

Tana skytterlag, elektroniske skiver for bane 100 m - 2025002201

Dette anlegget brukes som konkurranseanlegg for skyttere, elgjegerprøver og helsesportsuka. Anlegget har bidratt til økt interesse for skytesporten blant barn og ungdom. Anlegget hadde et kostnadsoverslag på kr 588 465. Anlegget ble tildelt kr 268 000 (2016) gjennom spillemiddelordningen.

Tana skytterlag, elektroniske skiver for bane 200 m - 2025002202

Se forrige pkt

Anlegget hadde et kostnadsoverslag på kr 541 320. Anlegget ble tildelt kr 239 000 (2016) gjennom spillemiddelordningen.

Tana kommune, miniatyrskytebane – 2025003302

Anlegget er tatt i bruk av Tana skytterlag og Tana skiskytterlag. Interesse for skyting er økende. Dette kan skyldes et nytt og flott innendørsanlegg.

Tana kommune, Sieiddajohkguolbban – Ballbinge - 2025004701

Et nærmiljøanlegg, kommunen er anleggseier. Anlegget er ferdig og tatt i bruk. Den ligger i det nye boligfeltet ved Tana bru. Anlegget hadde et kostnadsoverslag på kr 559 240. Anlegget ble tildelt kr 280 000 gjennom spillemiddelordningen.

Tana kommune/ Sirbmá IL, BMX bane - 2025001402

BMX banen har bidratt positivt til sykkelporten. Anlegget gir mulighet til egentrening utendørs, og er mye brukt av barn- og unge. Anlegget hadde et kostnadsoverslag på kr 728 750. Anlegget ble tildelt kr 300 000 (2015) gjennom spillemiddelordningen.

Sirbmá IL sitt nærmiljøprosjekt *sykkelsti* er også ferdig. Totalt 7 sykkel- og turstier er merket i kommunen, disse utgjør omlag 50 km.

Foto: Tana Ballklubb/ Kunstgressbanen

6.3 ENDRINGER I HANDLINGSPROGRAMMET FRA GJELDENE PLAN, VEDTATT 30.10.2011

De endringer som er gjort i prioritert anleggsplan er:

- Tatt ut de anleggene som har fått alle sine spillemidler
- Flyttet anlegg, som har vært på prioritert liste en stund uten at noe er skjedd, til uprioritert liste
- Tatt ut anlegg på uprioritert liste som ikke ansees som aktuell lenger

Følgende anlegg har fått alle sine spillemidler og er tatt ut av planen:

Se pkt. 6.2.

Nye anlegg

Se kap.9

Følgende anlegg er flyttet fra uprioritert liste til prioritert liste:

Deanu Searat, Lassokastingsanlegg

Deanu Sámeskuvla, utendørs klatrevegg

Sirbmá IL, lysløype

Anlegg som er tatt ut av planen:

IL Forsøk, kunstsneproduksjon

Deanu Searat, fotballanlegg

Skippagurra BL/ IL Forsøk, lysløype

Tana kommune, Gollevárri- friluftsanlegg

Bygdelag/ historielag, Grønnes- Gavesluokta, friluftsanlegg

Bygdelag, 5- toppene, friluft (erstattet med perleturer)

Sirbmá bygdelag, friluftsanlegg

Tana kommune, Guivvašguoika, Laksjokmunningen, Bievra, Gárgogeahčči og Polmakstranda friluft

Seida barnehage, flerbruksområde

Tana kommune, flerbruksområde Tana bru

Treningsanlegg/ løype for hundesport

Tana kommune, Gilbagárgu/ -guolbba

Tana kommune/ bygdelagene Kaldbakknes

Seida skole- alle anlegg tatt ut

Holmesund lysløypelag, lysløype (reh)

Tana kommune, friluftsanlegg Tana bru (blir realisert i forbindelse med ny bru i samarbeid med Statens Vegvesen)

7 HANDLINGSPROGRAM FOR FYSISK AKTIVITET, KOMMUNALE

TILTAK 2017

Tiltakene er ikke i prioritert rekkefølge

Aktivitet	Beskrivelse	Budsjett	Ansvarlig
<i>Fysisk aktivitet, skoler/ barnehager</i>			
<i>Barnehagene</i>	Stimulere til fysisk aktivitet og sunt kosthold	Ordinær budsjett	Barnehagene
<i>Skolene</i>	Arbeide for økt aktivitetsnivå i skoletiden	Ordinær budsjett	Skolene
<i>Busstilbud for elever ved Tana VGS</i>	Ukentlig busstilbud for elever v/ Tana VGS for å tilby elevene deltagelse på trening/ idrett i Tana bru	Ekstern finansiering	Tana VGS/ Tana Fysikalske/ Tana kommune
<i>Trimtilbud i Tana "Treningskveld"</i>	Et arrangement hvor tilflyttere/ ungdom blir presentert for alle idrettstilbudene i Tana		Tana frivillighetssentral/ Tana fysikalske/ frisklivssentralen/ Lag og foreninger
<i>Arrangementer</i>	Oppfordre og tilrettelegge for at lag- og foreninger arrangerer konkurranser/ mesterskap i Tana	Etter søknad	Lag og foreninger
<i>Aktivitets- og driftstilskudd</i>	Avsette støtte til drift, vedlikehold og aktivitet		Kommunestyret
<i>Folkehelse</i>	Ivareta og videreutvikle lavterskeltilbud som "til topps i		Frisklivssentralen/ Finnmark friluftsråd/ Tana kommune

	Tana" og "Perleturer"		
<i>Aktivitetsvenn for demente</i>	Tiltak i regi av Tana frivilligsentral		Tana frivilligsentral
<i>Turvenn/ treningsvenn</i>	Tiltak i regi av Tana frivilligsentral		Tana frivilligsentral/ Tilflyttertjenesten
<i>Idrettstilbud til tilflyttere</i>	Oppfordre idrettslag til å søke midler fra Norges idrettsforbunds flyktningefond- <i>inkludere tilflyttere i idrett</i>		Tana kommune/ Lag- og foreninger
<i>"Trening på bygda"</i>	Prøveprosjekt i bygdene. Idrettstilbud 2-4 ganger per uke		Tana fysikalske/ Tana frivilligsentral/ Lag- og foreninger
<i>Tilretteleggingstiltak</i>			
<i>Friluftsliv</i>	Utvikle nettbasert informasjon om fot-/ski-/ sykkelturner		Tana kommune/ Lag og foreninger/ Frisklivssentralen
<i>Tospråklig merking av turløyper</i>	Kvalitetssikring og bedre standard		Bygg og anlegg/ Lag og foreninger
<i>Fysisk tilrettelegging av turstier</i>	Tilrettelegging av fuktige/ slitasjeutsatte partier på utvalgte turstier		Bygg og anlegg/ Lag og foreninger
<i>Preparering av skiløyper</i>	Gi midler etter søknad til frivillige som preparer/merker skiløyper	Etter søknad	Kommunestyret

8 PRIORITERINGER FOR BYGGING AV ANLEGG, FRILUFTSLIV OG

KULTURBYGG

Anleggene som er tatt med i planen er med bakgrunn fra innspill fra lag/foreninger og kommunens egne ønsker. I planen og handlingsprogrammet er følgende prioriteringer tatt hensyn til:

1. Anlegg som er ferdig
2. Anlegg som er påbegynt
3. Søkt om spillemidler
4. Anlegg som er forhåndsgodkjent
5. Anlegg som har startet prosessen

Finansieringsplanen er oppgitt i "kr 1000"

8.1 PRIORITERT LISTE

8.1.1 ORDINÆRE ANLEGG- NYANLEGG OG REHABILITERINGER

	Anlegg	Kostnad	Spille- midler (søkt)	Komm andel	Forhånds godk	Status
1	Tana kommune, Svømmehall	57 Mkr	19,3 Mkr			Planlegges
2	Tana Hestesportsklubb ¹ Dressurbane (Holmfjell)	851`	2016		12.12.2012	Påbegynt
3	Deanu Searat, Lassokastings- anlegg	250`			Søkt f.godkj	Planlegges
4	Tana VGS, Ridebaner (reh)					
5	Austertana IL, lysløype (reh)	2, 3 Mkr		794`		

¹ Tana Hestesportsklubb/ Tana HK (tidl. Tana ride- og kjøreklubb)

	Anlegg	Kostnad	Spille- midler (søkt)	Komm andel	Forhånds godk	Status
6	Tana HK Sprangbane (Holmfjell)	1000`				Søknad om forh. godkj
7	Tana VGS feltrittsløype					
8	Austertana samf.hus AL, klatrevegg					
9	Tana motorsportklubb (TMK) Crossbane m/ lys					
10	TMK Drag- bane					
11	TMK Klubbhus					
12	TMK Garasjeanlegg					
13	Tana skytterlag, Bonakas arena (reh)					
14	Tana skiskytterlag, Turløype/ friluftsanlegg					
15	Tana kommune, Lysløype (reh)					
16	Tana HK, Stall (Holmfjell)					
17	Tana HK Ridebane (Levajok)	900`				Søknad om forh. godkj.
18	Sirbmá bygdelag, turløype					
19	Tana HK Feltrittsløype (Holmfjell)	100`				Venter på område- regulering
20	Sirbmá IL, lysløype (reh)					
21	Sirbmá IL, lassokastingsanl.					NY!
23	Tana ballklubb, Møterom og speakerbu i eksist. servicebygg på kunstgressbanen					NY!
24	Austertana IF, Alpinbakken (reh)					

8.1.2 NÆRMILJØANLEGG

	Anlegg	Kostnad	Spillem (søkt)	Komm andel	Forhånds godkj	Status
1	Sirbmá IL/ Tana kommune, BMX- bane (reh)					
2	Sirbmá IL Down hill/ off road løype					
3	Austertana IL, skileikanlegg					
4	IL Forsøk, skileikanlegg					
5	Seida og luftjok bygdela, skileikanlegg					
6	Tana HK/ Levajok fjellstue, rydding av turstier (<i>Levajok</i>)	100`				NY!
7	Tana kommune, ballbinge Boftsa skole					
8	Tana kommune, flerbruksanlegg/ ballbinge, Deanu Sámeskuvla					NY!
9	Tana VGS, rydding av gjengrodde veier/ stier					NY!
10	Tana kommune, utendørs- klatrevegg, Deanu Sámeskuvla					
11	Tana kommune, Ballbinge, Tanabru skole- Deanusálddi skuvla					NY!
12	Tana kommune, gatebelysning fra Tanabru skole og via snarveiene til 1.ringen					NY!

8.2 UPRIORITERTE ANLEGG

8.2.1 ORDINÆRE ANLEGG

Anlegg	Beskrivelse	Eier
Lysanlegg på de to ridebanene	Nytt lysanlegg	Tana VGS
Lysanlegg på ridebane (Holmfjell)	Nytt lysanlegg (avventer stall)	Tana HK
Sosialt bygg (Holmfjell)	Nytt anlegg (avventer reg.plan)	Tana HK
Flerbruksområde Tana bru	Rehabilitering	Tana kommune
Reinkappkjørings-anlegg	Nytt anlegg	Deanu Searat
Fotballanlegg	Rehabilitering	Sirbmá IL
O –kart	Rehabilitering	IL Forsøk
Storfossen, friluft	Rehabilitering	Tana kommune
Grønnes-Gávesluokta, friluftsanlegg		Tana kommune
Alpinbakken	Rehabilitering	Tana IF
Feltrittsløype		Tana VGS
Fiskeplass/brygge ved Sieiddáguoika	NY!	Tana kommune
Miljøbygget	Rehabilitering	Tana kommune

8.2.2 NÆRMILJØANLEGG

Anlegg	Beskrivelse	Eier
Skateanlegg	Rehabilitering	Tana kommune
Austertana skole	Utendørs klatrevegg	Tana kommune
Montessoriskolen	Skileikanlegg	Tana Montessoriforening
Holmfjell	Flerbruksområde	Tana motorsportsklubb
Vestertana	Kultursti	Vestertana kap og byg. lag
Torhop	Kultursti	Torhop og Tarmfjord bygdelag
Smalfjordsvann	Tursti	Allgasvarri bygdelag
Sirbmá	Friidrettsanlegg	Sirbmá IL
Sirbmá skole	Ballbinge	Tana kommune
Tana VGS	Ballbinge	Tana VGS
Tana bru	Flerbruksanlegg	Tana ballklubb

8.3 KULTURBYGG

Anlegg	Kostnad	Søkt tilskudd	Komm. andel	Forhåndsgodkj	Status
Austertana Samf. Hus AL (reh)		2016			Planlegges
Polmak bygdelag, grendehuset (reh)		2016			Planlegges
Skippagurra bygdelag, bygdehuset Sirbmá grendehus (reh)					

KILDER

Lovgrunnlag

Lov om folkehelse (folkehelseloven) av 1. januar 2010

Regionale dokumenter

Regionale kulturstrategier for Finnmark 2015- 2020 (Finnmark fylkeskommune)

Lokale dokumenter

Tana kommune, kommuneplanens samfunnsdel 2012- 2023 vedtatt 21.06.2012

Rapporter

Aktiv eller parkert ungdom? En studie av fysisk aktivitet, aktivitetsnivå og stillesitting blant 6-, 9- og 15-åringer i samiske majoritetskommuner, Bøthun 2015

En studie av deltagelse på ulike fritidsarenaer blant borteboere og hjemmeboende elever i videregående skole i Finnmark, Lorentsen 2015
Anbefalinger om kosthold, ernæring og fysisk aktivitet, 2014 (Helsedirektoratet)

Friluftsliv og snøscooterkjøring blant ungdom i Finnmark, en studie av hva ungdom i Finnmark med og uten eierskap til snøscooter deltar på av friluftslivsaktiviteter, og hva snøscootereiere bruker kjøretøyet til. Johnsen, 2015

Fysisk aktivitet blant 6-, 9- og 15-åringer i Norge. Resultater fra en kartlegging i 2011. Helsedirektoratet, 2012

Bestemmelser

Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet – 2016, for tildelinger i 2017. Kulturdepartementet: Avdeling for sivilsamfunn og idrett 2016

VEDLEGG 1: INNSENDE INNSPILL TIL KOMMUNEDELPLANEN FOR IDRETT, FYSISK AKTIVITET OG KULTURBYGG 2017- 2020

Innspill til prioritering av bygging/ rehabilitering av anlegg

Tana Hestesportsklubb

Tana kjøre- og rideklubb og Levajok rideklubb er slått sammen til en klubb og endret navn til Tana Hestesportsklubb f.o.m 18.02.2016.

Prioritert liste for ordinære anlegg:

- Dressurbane (Holmfjell)
- Sprangbane (Holmfjell)
- Feltrittsløype (Holmfjell)
- Ridebane (Levajok)
- Stall (Holmfjell)

Prioritert liste for nærmiljøanlegg:

- Turstier (Levajok)

Upprioritert liste for ordinære anlegg:

- Lysanlegg på ridebaner (Holmfjell)
- Sosialt bygg (Holmfjell)

Tana Videregående Skole (Tana VGS)

Prioritert liste for ordinære anlegg:

- Ridebaner (rehabilitering)
- Feltrittsløype

Prioritert liste for nærmiljøanlegg:

- Stier (rydding)

Upprioritert liste for ordinære anlegg:

- Lysanlegg på ridebanene

Austertana IL/ Bygdelag

Prioritert liste for ordinære anlegg:

- Lysløype (videreføres)
- Alpinbakke (videreføres)

Tana Ballklubb

Prioritert liste for ordinære anlegg:

- Møterom/ sekretariat/ sosialt rom til eksisterende servicebygg på kunstgressbanen.
- Speakerbu ved kunstgressbanen
(disse er slått sammen til et anlegg)

Upprioritert liste for nærmiljøanlegg:

- Flerbruksanlegg (flyttet fra prioritert liste)

Tana Sameskole/ Deanu Sameskuvla

Prioritert liste for nærmiljøanlegg:

- Ballbinge/ flerbruksanlegg
- Utendørs klatrevegg

Sirbmá IL

Prioritert liste for ordinære anlegg:

- Lysløypa i Sirbmá (reh)
- Lassokasteanlegg i Sirbmá (ny)

I eksisterende lysløype i Sirbmá er dagens (62) lyspunkter utdatert, og oppfyller ikke dagens miljøkrav.

Deanu Searat

Prioritert liste for ordinære anlegg:

- Lassokastingsanlegg (samisk arena for ski, løp og lassokasting)
Deanu Searat har fått utdelt tomt til arenaen, og har søkt kommunen om idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning- på bakgrunn av dette ønsker de at anlegget skal flyttes høyere opp på prioriteringslisten.

Upprioritert liste for ordinære anlegg:

- Reinkappkjøringsanlegg

Andre innspill:

- Ballbinge på Tanabru skole.

Innspill til tiltak for fysisk aktivitet og folkehelse

Tana Videregående Skole (Tana VGS)

- Idrettskveld for tilflyttere
- Lavterskeltilbud for videregående elever

Sirbmá IL

- Dypere resultatvurdering av forrige plan

- Flere/ bedre tiltak for å få flere barn og unge mer aktive på fritiden
- Merking av stier- minner om bruk av samiske stedsnavn
- Tiltak til alle målgrupper
- Flere treningstilbud i bygdene. De forslår å etablere et ukentlig treningstilbud i 2-4 bygder i Øvre og Nedre Tana som nytt tiltak.
- Kommunen bør vurdere å preparere lysløypene/ avsette midler til frivillige som preparer løyper.

Deatnogátte Sámiid Searvi

- Merking av natursteder (fjell, vann osv) må skje med samiske stedsnavn (og ikke oversettes fra andre språk)
- Flerspråkelige informasjonstavler

Eldrerådet (ELD)

- Gatelys på snarveien fra 1. ringen til Maskevarreveien
- Tilrettelegge flere turstier med klopping, små bruer over bekker osv.

Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne (RFF)

- Alpinbakken i Tana bru
- Fiskeplass tilrettelagt for funksjonshemmede ved Sieiddáguoika friluftsområde (fiskestanga).

VEDLEGG 2: VEDTAK, KOMMUNESTYRET- 15.12.2016

Tana kommune vedtar kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og kulturbygg 2017-2020.

Deanu Searat lassokastingsanlegg flyttes til nr. 3 på prioriteringslista i Kommuneplan for idrett, fysisk aktivitet og kulturbygg 2017 – 2020.

Endring pkt 8.1.1.

Lysløype i Austertana flyttes til 5 plass på prioriteringslista.